

รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครูโรงเรียนวัดรางกำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

AN ACADEMIC ADMINISTRATION MODEL FOR DEVELOPING PROACTIVE LEARNING
MANAGEMENT FOR TEACHERS AT WAT RANGKUMYARD SCHOOL UNDER
NAKHON PATHOM ELEMENTARY SERVICE AREA OFFICE DISTRICT 2

พิชชาพร อุ่นศิริ

Pichchaporn Aunsiri

โรงเรียนวัดรางกำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2
Watrangkumyard School Nakhonprathom Primary Educational Service Area District Office 2
Email: pichapicha2010@gmail.com

Received 31 August 2022; Revised 26 November 2022; Accepted 29 August 2023.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการพัฒนา 2) ศึกษาองค์ประกอบ และสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ และ 4) ประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางกำหยาด ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางกำหยาด มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ได้แก่ 1) ผู้นำการบริหารและวิชาการ 2) ทำงานเป็นทีม 3) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5) ระบบดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการ และ 6) การวิจัยและพัฒนา (4) กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวิเคราะห์ (Analyze) ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ (Plan) ขั้นเปิดชั้นเรียนและการสังเกตชั้นเรียน (Teaching and Observation) ขั้นสะท้อนคิดเพื่อการพัฒนา (Reflect) และขั้นสรุป แก้ไขปรับปรุง และพัฒนาต่อเนื่อง (Revise) (5) การวัดและประเมินผล และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จ มีผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางกำหยาด พบว่า (1) คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนวัดรางกำหยาด มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ (3) ผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียนโรงเรียนวัดรางกำหยาด มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางกำหยาด ด้านความต้องครอบคลุม ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ มีผลประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร; การบริหารงานวิชาการ; การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

This research article has the following objectives: 1) to study the problem and the need to develop, 2) to examine the components and formulate, 3) to investigate the results of using, and 4) to assess the academic administration model for developing proactive learning management for teachers at Wat Rangkumyard School. The research results showed that executives and teachers had overall opinions on the current situation regarding academic administration for developing proactive learning management for teachers at a moderate level. The academic administration model for developing proactive learning management for teachers at Wat Rangkumyard School consisted of six elements: (1) principles; (2) objectives; (3) elements of the teaching professional learning community; including 1) administrative and academic leadership, 2) teamwork, 3) development of the school curriculum, 4) Active learning management process, 5) Digital system for academic administration, and 6) Research and development; (4) The 5-step learning process, including analysis stage, planning stage, teaching and observation stage, reflection stage, and revise stage; (5) measurement and evaluation; and (6) conditions for success. The results of implementing the academic administration model for developing proactive learning management for teachers at Wat Rangkumyard School revealed the following: (1) The quality of the proactive learning management plan for teachers at Wat Rangkumyard School received the highest overall assessment, (2) Teachers' proactive learning management development received the highest overall assessment, and (3) Achievements/work of Wat Rang Kam Yard School students received the highest overall assessment. Finally, the assessment of the academic administration model for developing proactive learning management for teachers at Wat Rangkumyard School in terms of need, benefits, appropriateness, and feasibility received the highest overall assessment.

Keywords: Administration Model; Academic Administration Model; Proactive Learning Management

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีการปรับลดระยะเวลาเรียนภาควิชาการหรือภาคทฤษฎีลดลง แต่ยังคงไว้ซึ่งเนื้อหาหลักที่ผู้เรียนควรรู้ตามมาตรฐานของหลักสูตร และให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเพิ่มเวลาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงมากขึ้น (Office of the Basic Education Commission, 2019) สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอน ทั้งในและนอกห้องเรียน ครูปรับบทบาทในการสอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ฝึกการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง.สาระสำคัญของการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ ก็คือการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ พร้อมคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ปลุกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต รูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ มีความหลากหลาย เนื่องจากพบปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ในระดับ

ประเมินศึกษาในภาพรวมของทั้งประเทศ โดยการนำผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) ประจำปีการศึกษา 2562 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาประเมิน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2562

ระดับ/รายวิชา	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	ภาษาอังกฤษ
คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียน	46.03	30.00	31.76	25.88
คะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด	50.37	33.99	36.29	33.58
คะแนนเฉลี่ย สังกัด สพฐ.ทั้งหมด	47.95	31.60	34.30	30.86
คะแนนเฉลี่ย ระดับประเทศ	49.07	32.90	35.55	34.42

ที่มา : รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนวัดรางกำหยาด หน้า 8

ซึ่งจะเห็นได้ว่า การทดสอบมีทั้งหมด 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ ทั้งนี้มีวิชาภาษาไทยเพียงวิชาเดียวที่มีผลคะแนนเฉลี่ยเกินร้อยละ 50 ขึ้นไปในทุกระดับตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับสังกัด สพฐ. ทั้งหมด ระดับจังหวัดนครปฐม และระดับโรงเรียน คะแนนเฉลี่ยรองลงมาคือ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาคณิตศาสตร์ ตามลำดับ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 3 วิชา มีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 ในทุกรายวิชา รวมถึงการรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (Ordinary National Educational Test : O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 ของกลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ซึ่งมีโรงเรียนในกำกับจำนวน 120 โรงเรียน จำแนกเป็นกลุ่มโรงเรียน 13 กลุ่ม ทั้งหมด 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ ทุกรายวิชา มีผลคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 เช่นกัน โดยการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก และได้รับรู้ถึงสาเหตุของปัญหาที่ผู้เรียนด้อยคุณภาพ ไว้ว่า หลักสูตร ส่งผลกระทบต่อ การสอบและการวัดประเมินผล การสอบและการวัดประเมินผล ส่งผลกระทบต่อ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน (ผลสัมฤทธิ์ ความรู้ ทักษะ เจตคติ สมรรถนะ และคุณลักษณะ)

โรงเรียนวัดรางกำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล 2 จนถึงประถมศึกษาปีที่ 6 (Wat Rang Kam Yad School, 2019) จากการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนวัดรางกำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ได้รับข้อเสนอแนะในด้านการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนให้สูงขึ้นกว่าปัจจุบัน ดังนั้นในฐานะผู้บริหารโรงเรียน จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการคิด พัฒนาทั้งระบบตั้งแต่หลักสูตร การสอบวัดผลประเมินผล กระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่นำไปสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนเพื่อที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีการพัฒนาขึ้น และเพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจ สามารถคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์สู่การมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเห็นว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้มีความเข้าใจในตนเองใช้สติปัญญา คิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึงการมีสมรรถนะสำคัญใน

ศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย และเพื่อส่งผลในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดต่อไป

จากความสำเร็จและสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นบ่งชี้ให้เห็นจุดที่ควรพัฒนาเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียนวัดรางคำหยาด ที่กำหนดไว้ รวมถึงการบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนให้มีศักยภาพพร้อมในการดำเนินชีวิตพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งจะแข่งขัน และร่วมมือกันสร้างสรรค์ ความดีงามในการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติ ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษา ตระหนักถึงการบริหารงานวิชาการ ว่าเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดรางคำหยาด และได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ ความจำเป็นในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางคำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เพื่อให้ครูได้นำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งผลไปยังนักเรียนโดยส่งเสริมให้นักเรียนมีพื้นฐานในด้านการคิด มีทักษะการปฏิบัติงาน การประเมินและตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ทั้งยังสามารถแสดงความคิดเห็น และสามารถวิเคราะห์แยกแยะเหตุผลได้สามารถคิดแก้ปัญหาได้ ทั้งนี้ก็นักเรียนนำไปปรับใช้ในชีวิตได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางคำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ และสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางคำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางคำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางคำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเพื่อตอบคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการได้รับการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางคำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนวัดรางคำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบ และสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางคำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 หาข้อมูลด้วยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10

คน และ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบมีโครงสร้าง ว่างรูปแบบๆ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบๆ แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ

ขั้นตอนที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางคำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ครู โรงเรียนวัดรางคำหยาดปีการศึกษา 2564 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประเมินผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางคำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดรางคำหยาดปีการศึกษา 2564 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินรูปแบบๆ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการบริหารงานวิชาการในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางคำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 พบว่า สภาพปัญหาที่ทางโรงเรียนพบมากที่สุด คือ การศึกษาวิเคราะห์ และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู การส่งเสริมการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการในเนื้อหาสาระทั้ง 8 กลุ่มสาระ รวมถึงการส่งเสริมการใช้หลักสูตร/โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และจากการศึกษาความต้องการในการบริหารงานวิชาการในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู พบว่า ผู้บริหารและครูต้องการพัฒนาในระดับมากที่สุด คือ ให้ครูจัดทำและใช้แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

2. ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางคำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) กระบวนการสร้างของการบริหารงานวิชาการครู ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ผู้นำการบริหารและวิชาการ องค์ประกอบที่ 2 ทำงานเป็นทีม องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก องค์ประกอบที่ 5 ระบบดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการ และองค์ประกอบที่ 6 การวิจัยและพัฒนา (4) กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวิเคราะห์ (Analyze) ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ (Plan) ขั้นเปิดชั้นเรียนและการสังเกตชั้นเรียน (Teaching and Observation) ขั้นสะท้อนคิดเพื่อการพัฒนา (Reflect) และขั้นสรุป แก้ไขปรับปรุงและพัฒนาต่อเนื่อง (Revise) (5) การวัดและประเมินผล และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จ คือ ดำเนินการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนปัจจัยที่ช่วยให้การบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ ผู้บริหารและครูทุกคนต้องทำงานร่วมกัน มีความสามัคคีและความเชื่อมั่นในการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการร่วมกัน และครูต้องมีความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

โดยรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด การขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อพัฒนาความรู้ สมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียน ส่งผลให้ครูมีความเข้าใจในหลักการของการบริหารงานวิชาการ ทักษะการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก สามารถออกแบบและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนได้ และผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น มีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียน และมีความรู้ทั้งด้านวิชาการและทักษะชีวิต

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้จากโรงเรียนวัดรางกำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า (1) คุณภาพ – แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนวัดรางกำหยาด มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ครูจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ (3) ผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียนโรงเรียนวัดรางกำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนวัดรางกำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ด้านความถูกต้อง ครบถ้วน ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการบริหารงานวิชาการในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดกำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน คือ การศึกษาวิเคราะห์ และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย การส่งเสริมการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการ ในเนื้อหาสาระทั้ง 8 กลุ่มสาระ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน และมีการส่งเสริมการใช้หลักสูตร/โปรแกรม ที่พัฒนาขึ้นเพื่อจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2010: 30) ที่กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุม 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัด/ประเมินผล และการรับเข้าศึกษาต่อ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ และ 2) ความต้องการในการบริหารงานวิชาการในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู พบว่า สิ่งที่ผู้บริหารและครูต้องการพัฒนาในระดับมากที่สุด คือ ให้ครูจัดทำและใช้แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สอดคล้องกับ ภูมิพัทธ์ เรืองแหล่ (2015) และจรัส สุวรรณเวลา (2002) ที่กล่าวถึง งานวิชาการของโรงเรียนต้องมีความทันสมัย ต้องทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่องในทุกๆ ด้าน เพื่อที่จะสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2014) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูไทยต้องปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน โดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิด ทำ พูด มากขึ้น เพื่อค้นหา สร้างความรู้ด้วยตนเอง ส่วนครูต้องสอนให้น้อยลง และเป็นผู้เตรียมประสบการณ์การเรียนรู้ให้มากขึ้น กระตุ้นให้เด็กแสวงหาสารสนเทศ สร้างความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้ ดังนั้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อช่วยให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามจุดหมายที่กำหนด

2. ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า

2.1 รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางคำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) กระบวนการสร้างของการบริหารงานวิชาการครู ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ผู้นำการบริหารและวิชาการ องค์ประกอบที่ 2 ทำงานเป็นทีม องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก องค์ประกอบที่ 5 ระบบดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการ และองค์ประกอบที่ 6 การวิจัยและพัฒนา (4) กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวิเคราะห์ (Analyze) ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ (Plan) ขั้นเปิดชั้นเรียนและการสังเกตชั้นเรียน (Teaching and Observation) ขั้นสะท้อนคิดเพื่อการพัฒนา (Reflect) และขั้นสรุป แก้ไขปรับปรุงและพัฒนาต่อเนื่อง (Revise) (5) การวัดและประเมินผล และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จ รูปแบบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาปณัฐ อุดมศรี () ที่ได้พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียน พบว่า รูปแบบการบริหารที่พัฒนามีส่วนประกอบที่สำคัญ 7 ส่วน ได้แก่ (1) ชื่อรูปแบบ (2) หลักการและความสำคัญ (3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (4) องค์ประกอบของรูปแบบ 8 องค์ประกอบ คือ การกำหนดเป้าประสงค์การแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการปฏิบัติ การสนับสนุนปัจจัยแวดล้อม โครงสร้างการมีปฏิสัมพันธ์ การเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมแบบของผู้นำ และแบบของภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้อง (5) แผนภาพของรูปแบบและการนำไปใช้ (6) ปัจจัยความสำเร็จ และ (7) ประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูดังกล่าวขึ้นตามกระบวนการสร้างรูปแบบอย่างเป็นระบบทำให้ได้องค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 6 องค์ประกอบที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนวัดรางคำหยาด อยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป เนื่องจากกระบวนการในการสังเคราะห์รูปแบบเป็นไปอย่างมีระบบ ในแต่ละองค์ประกอบนำมาจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับกระบวนการสร้างการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มีองค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้นำการบริหารและวิชาการ ทำงานเป็นทีม การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ระบบดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการ และการวิจัยและพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุประวีณ์ ทิพย์โพธิ์, ณรงค์ พิมพ์สาร, และ สิริกาญจน์ ธนวุฒิปิพนิต ได้ทำการศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน พบว่ามี 3 องค์ประกอบหลัก คือ (1) ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมี 9 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนา และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา (2) กระบวนการบริหารงานวิชาการมี 4 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม (3) ปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศมี 6 ปัจจัย ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สมรรถนะครูการทำงานเป็นเครือข่าย เทคโนโลยีสารสนเทศความร่วมมือของผู้ปกครอง และวัฒนธรรมองค์การ

2.2 องค์ประกอบในบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางคำหยาด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ผู้นำการบริหารและวิชาการ สอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ มูนา จารง ไกรพันธ์ พูลพันธ์ชู และจรัส สุวรรณเวลา ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารในปัจจุบันจำเป็นต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพในขณะเดียวกันจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความคิด วิचारณญาณ และความคิดสร้างสรรค์ สามารถหาปัญหา และแก้ปัญหาได้ องค์ประกอบที่ 2 ทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับ ภูมิพัทธ์ เรืองแหล่ ภัฏญานัฐ ฤทธิบำรุง และกฤษฎา กัลปดี ที่กล่าวว่า งานวิชาการต้องคำนึงถึงการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทำให้ดีที่สุด บุคคลทุกฝ่ายต้องรับผิดชอบร่วมกัน ต้องส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร จะทำให้เกิดความชัดเจน ในการปฏิบัติ การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติจะทำงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น บุคลากรต้องมีวินัยและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ประสานความสามัคคี ความมีมนุษยสัมพันธ์และความร่วมมือจะนำมาซึ่งความสำเร็จของหน่วยงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาปณัฐ อุดมศรี ที่พบว่ารูปแบบของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนต้องมีการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายในการปฏิบัติงาน ร่วมกัน การปฏิบัติงานแบบร่วมมือ การปฏิบัติที่มุ่งผลลัพธ์เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนและครู และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนวิธีการปฏิบัติ องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับ กุณิสรา จิตรขญาวนิช ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นและประสบผลสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ต้องมีหลักสูตรที่จัดไว้อย่างมีระบบเพื่อนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน และสอดคล้องกับ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข ที่กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ประเภทต่างๆ ซึ่งครูควรมีทักษะการสร้างหลักสูตรบูรณาการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตติมา จันทร์ประเสริฐ และคณะ ที่ศึกษารูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลักของรูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สอดคล้องกับ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข กล่าวว่า การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูไทยต้องปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน โดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิด ทำ พูด มากขึ้น เพื่อค้นหา สร้างความรู้ด้วยตนเอง ส่วนครูต้องสอนให้น้อยลง และเป็นผู้เตรียมประสบการณ์การเรียนรู้ให้มากขึ้น กระตุ้นให้เด็กแสวงหาสารสนเทศ สร้างความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้ สอดคล้องกับ วัชรรา เล่าเรียนดี ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์ กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นดัชนีชี้วัดการจัดการเรียนรู้ของครูในห้องเรียนเชิงรุก คือกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ครอบคลุมถึงรูปแบบ วิธีสอน และเทคนิคที่เน้นผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง องค์ประกอบที่ 5 ระบบดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศักดิ์ มุ่งชู ที่ศึกษาแนวทางการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 พบว่า ควรมีการจัดเก็บข้อมูลการจัดการเรียนรู้ในเว็บไซต์เพื่อเป็นช่องทางในการเข้าถึงองค์ความรู้หลากหลาย สามารถจัดการความรู้ แสวงหาความรู้ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ มีฐานข้อมูลของการปฏิบัติงานที่ทันสมัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา ห้าวหาญ ธัชชัย จิตรนันท์ และ วีรพล สารบรรณ ที่ศึกษารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบสารสนเทศจึงจะทำให้ประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชินวัตร เจริญนิทย์ ที่ศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารควรที่จะอัปเดตความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีดิจิทัลอยู่ตลอดเวลา มีการปรับตัวให้พร้อมสำหรับโลกแห่งข้อมูลโดยเฉพาะข้อมูลระบบ Big Data และองค์ประกอบที่ 6 การวิจัยและพัฒนา สอดคล้องกับ สุประวิทย์ ทิพย์โพธิ์, ณรงค์ พิมพ์สาร, และ สิริกาญจน์ ธนวุฒิพรพินิต ที่ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน พบว่า การวิจัยเพื่อ

พัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลักของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางคำหยาดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า

3.1 คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนวัดรางคำหยาด มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ครูทุกคนของโรงเรียนวัดรางคำหยาด ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ โดยกระบวนการเรียนรู้ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ ครูได้ร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ และนำไปออกแบบ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรม การเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รวมทั้งร่วมกันค้นหากิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบและเทคนิคการสอนที่เน้นการปฏิบัติที่หลากหลาย เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และธรรมชาติผู้เรียนออกแบบและสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน และครูพี่เลี้ยง ครูแกนนำ หรือเพื่อนครูร่วมชี้แนะสะท้อนคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ใน 5 ประเด็น ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน จากนั้นครูผู้สอนจึงได้แก้ไขปรับปรุงประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกก่อนนำไปใช้จริง จึงทำให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความชัดเจน สามารถบรรลุผลตามตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ตามรายวิชานั้นได้ และสร้างความมั่นใจให้กับครูผู้สอนว่า ต้องบรรลุผลการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์ และสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และสิริพันธ์ สุวรรณมรรคา ที่กล่าวว่า การที่ครูผู้สอนพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยเล่าให้ครูเพื่อนร่วมชั้นเรียนฟังแล้วให้ช่วยสะท้อนคิดอย่างเป็นระบบนำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเองก่อนนำไปใช้จริง

3.2 ครูจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน การเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้นักเรียนในเรื่องที่จะเรียนรู้ ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดทักษะการคิด วิเคราะห์ วิจารณ์ เพิ่มทักษะการคิดระดับสูง กระตุ้นให้นักเรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง สำรวจตรวจสอบเจตคติและคุณค่าที่เกิดขึ้นของตนเอง และส่งเสริมให้นักเรียนรับฟังและพิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และให้ข้อมูลป้อนกลับต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Marlowe & Page พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียวว์ ยินดีสุข) การพัฒนาครูโดยการสร้างการบริหารงานวิชาการครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียนวัดรางคำหยาด โรงเรียนได้สร้างความตระหนักและความรับผิดชอบแก่ผู้บริหารและครูทุกคน รวมทั้งได้สร้างข้อตกลงและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนร่วมกัน มีบรรยากาศและมีวัฒนธรรมการทำงานแบบมีส่วนร่วม มีการทำงานเป็นทีม ครูผู้สอนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และนำรูปแบบ เทคนิคการสอน และวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เหมาะสมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน รวมทั้งการได้รับการนิเทศและสังเกตการสอนของเพื่อนครูในชั้นเรียน การร่วม สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การให้ข้อมูลสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้แก่ครูสอนเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกใช้เรียนให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Dan ที่ศึกษาพบว่า โรงเรียนแต่ละแห่งมีการสร้างการบริหารงานวิชาการในรูปแบบที่แตกต่างกัน การที่โรงเรียนและครูให้ความสำคัญกับ การสร้างการบริหารงานวิชาการ จึงทำให้ครูได้รับคำแนะนำและแนวทางที่ดีในการนำไปปฏิบัติงาน และทำให้นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและมีผลการเรียนที่ดีขึ้นนอกจากนี้ สติภรณ์ ขนอม ศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการ

เพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการสอน กลวิธีการสอน และการบริหารจัดการชั้นเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้น

3.3 ผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียนโรงเรียนวัดรางกำหยาด มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ครูได้ร่วมกันออกแบบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและนำมาใช้ในการจัดการเรียนเชิงรุกในชั้นเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม ความร่วมมือระหว่างผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกความคิดเห็น ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ นำความรู้ที่ได้รับมาอภิปรายเพื่อสะท้อนความคิด สร้างสรรค์ผลงานหรือชิ้นงาน และนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีผลงานหรือชิ้นงาน และเกิดประสบการณ์ตรงตามสภาพจริง เป็นไปตามแนวคิดของ ปรีชาญ เดชศรี ที่กล่าวว่า กิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์วิจารณ์ สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเพิ่มความสามารถในการแสดงออกด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากบทเรียน

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางกำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ด้านความถูกต้อง ครอบคลุม ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ มีผลการประเมิน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางกำหยาด ทำให้ครูได้พัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพครูในด้านการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รูปแบบ เทคนิคการสอน วิธีการสอน และกลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการสร้างสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งการพัฒนาเหล่านี้เกิดในภายในสถานศึกษา โดยการทำงานแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม และการแบ่งปันแนวคิดและประสบการณ์ที่ดีของตนเองให้เพื่อนครูด้วยกัน ทำให้นักครูมีสมรรถนะและประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในระดับที่เชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการหรือรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่สามารถเผยแพร่สู่สาธารณชนได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Hallam, et al. ที่ศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพในการปรับปรุง การทำงานร่วมกันของครูและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรณดา อุ่นคำ ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารวิชาการของสถานศึกษา พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้รูปแบบการบริหารวิชาการของสถานศึกษามีความเหมาะสมและเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยคือ รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางกำหยาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) กระบวนการสร้างของการบริหารงานวิชาการครู ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ผู้นำการบริหารและวิชาการ องค์ประกอบที่ 2 ทำงานเป็นทีม องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก องค์ประกอบที่ 5 ระบบดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการ และองค์ประกอบที่ 6 การวิจัยและพัฒนา (4) กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวิเคราะห์ (Analyze) ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ (Plan) ขั้นเปิดชั้นเรียนและการสังเกตชั้นเรียน (Teaching and Observation) ขั้นสะท้อนคิดเพื่อการพัฒนา (Reflect) และขั้นสรุป แก้ไขปรับปรุงและพัฒนาต่อเนื่อง

(Revise) (5) การวัดและประเมินผล และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จ คือ ดำเนินการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนปัจจัยที่ช่วยให้การบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ ผู้บริหารและครูทุกคนต้องทำงานร่วมกัน มีความสามัคคีและความเชื่อมั่นในการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการร่วมกัน และครูต้องมีความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่มีความถูกต้องครอบคลุม ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำทางวิชาการและผู้นำความเปลี่ยนแปลง ควรสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการครูร่วมกันทุกขั้นตอนของกระบวนการ และให้การสนับสนุน การจัดสภาพที่เอื้ออำนวย เพื่อให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กร เพื่อพัฒนาครูให้มีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. จากกระบวนการเรียนรู้ ตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ครูผู้สอนและสมาชิกในชุมชนควรร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดมีความเชื่อมโยงอย่างเหมาะสม ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะการคิดขั้นสูงในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผล เน้นให้ผู้เรียนสามารถอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน และควรมีการประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

3. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ครูผู้สอนควรจัดเตรียมความพร้อมโดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการปฏิบัติที่สร้างสรรค์อย่างหลากหลาย และควรมีการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนกับความรู้ใหม่

4. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการบริหารจัดการชั้นเรียน ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ พัฒนาความรู้และทักษะการคิดขั้นสูงในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และ ประเมินผล เน้นกระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ไปสู่ การสร้างผลงาน/ชิ้นงาน ควรมีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนระหว่างเรียนอย่างต่อเนื่อง และ ใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวชี้วัดจากองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนวัดรางกำหยาด อย่างชัดเจน เพื่อเทียบเคียงสมรรถนะของการดำเนินงานในแต่ละปีการศึกษา หรือเทียบเคียงสมรรถนะกับโรงเรียนแกนนำอื่น ๆ

2. ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยการเทียบเคียงสมรรถนะ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพครูและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

References

- Chanprasert, C. and others. (2021). A model of excellence in academic administration. of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office. Academic research journal. 4(4), 143–156.
- Charoenit, S. (2021). Using digital technology in academic administration of educational institutions. Bua Bandit Educational Administration Journal. 21(1), 61-74.
- Chitchayavanich, K. (2019). Learning Management, Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Dan, C. (2012). Professional Learning Communities' Impact on Science Teacher Classroom Practice in a Midwestern Urban School District. Dissertations. Lincoln, USA.: University of Nebraska-Lincoln.
- Detsri, P. (2002). Active Learning: How can it be done? IPST Journal 30(116) : 53-55.
- Hahaohan, S, Chittanan, T. Saraban, W. (2016). Administrative model for educational institution excellence. Under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office. Journal of Education Mahasarakham University 10(3), 202-220.
- Hallam, P.R., et al. (2015). Trust and Collaboration in PLC Teams: Teacher Relationships, Principal Support, and Collaborative Benefits. NASSP Bulletin. 99(3) (Sep.); 193-216.
- Jitranan T.(2020). A study of the professional co-educational supervision model to study academic work. Measuring and evaluating learning outcomes in basic educational institutions Northeast. Journal of Peace Studies Review MCU. 8(6), 2229-2241.
- Kitrungruang, P. and Orapin Sirisamphan. (2018) Teacher Professional Learning Community : Strategies for Improving Educational Quality : Concepts to Practice, Nonthaburi : M & N Design.
- Laureendee, W. t Kitrungruang, P. and Orapin Sirisamphan. (2017). Proactive Learning Management Strategies to Develop Thinking and Raise Educational Quality. For the 21st century. Nakhon Pathom Petchkasem Printing Group
- Marlowe, B. A., & Page, M. L. (2005). Creating and Sustaining the Constructivist Classroom. (2nd ed.). California: Corwin Press.
- Puangsomchit, C. (2017). Professional learning community. and guidelines for use in educational institutions. Journal of Education, Thammasat University 10 (1): 34-41.
- Suwannamkha, S. (2018). Professional learning community for educational development in Compilation of course contents Innovation in educational administration and leadership, Units 1-7. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University Press.
- Suwanwela, C, Thai Higher Education (Bangkok: Chulalongkorn University Press, 2002), 2. Pimpan Dechakupt and Payao Yindeesuk. (2014). Learning management in the 21st century. Bangkok, Chulalongkorn University Press. .
- Thanawutthipornpinit, Si. (2010). The development of analytical thinking skills. science learning group Grade 6. Rajamangala University of Technology Thanyaburi. Faculty of Industrial Education. Department of Technology Research and Development Curriculum.

- Thippoh, S, Narong Pimsarn, and Sirikan Thanawutpornpinit. (2020). Model of academic administration leading to school excellence. Under the jurisdiction of the Secondary Education Service Area Office 1. Ph.D. thesis (Educational Administration). Bangkok: Graduate School North Bangkok University Photocopy.
- Udomsri, T. (2015). School administration model for building a professional learning community in classroom action research. Thesis, Ph.D., Chulalongkorn University, Bangkok .
- Unkham, W. (2015). The Development of Academic Administrative Models of Educational Institutions under the Area Office. Secondary Education Area 21 . Thesis. M.Ed. (Educational Administration), Mahasarakham: Graduate School Mahasarakham University Photocopy.
- Wisalaporn, S. managing like Ramakien Manage like me, 3rd edition (Burapha University, Chonburi : MN Computer Offset Co., Ltd., 2011),7.
- Wongnutaroj, P, Academic Administration (Bangkok: Bangkok Publishing Center, 1992), 16.
- .

